

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Förvarsutredningen
(Ju 2009:03)

Dir.
2010:63

Beslut vid regeringssammanträde den 10 juni 2010

Utvidgning av uppdraget och förlängd utredningstid

Med stöd av regeringens bemyndigande den 5 februari 2009 har ansvarigt statsråd gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. genomföra en övergripande analys av utlänningslagens bestämmelser om förvar samt lägga fram nödvändiga förslag till författningsändringar eller andra åtgärder (dir. 2009:1). Utredningen, som har antagit namnet Förvarsutredningen, har den 15 juni 2009 lämnat ett delbetänkande (SOU 2009:60). Regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv till utredningen den 10 september 2009 (dir. 2009:83) och den 14 januari 2010 (dir. 2010:3). Regeringen utvidgar nu utredarens uppdrag och förlänger utredningstiden.

Verkställighetshinder i utlänningslagen

Enligt 12 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716) får ett beslut om att avvisa eller utvisa en utlänning inte verkställas förrän utlänningen har avtjänat ett fängelsestraff som han eller hon har dömts till eller verkställigheten av fängelsestraffet har flyttats över till ett annat land. Vidare får verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning inte ske om utlänningen står under åtal här i landet. Dessa bestämmelser om verkställighetshinder tillkom år 1995. I förarbetena uttalade regeringen bl.a. att det skulle te sig stötande om en utlänning skulle kunna begå brott här i landet utan att i realiteten riskera någon form av påföljd. Någon diskussion om hur man bör se på situationen att den som

ska avlägsnas är brottsmisstänkt men inte dömd eller åtalad förekom inte i förarbetena. Mot denna bakgrund fick utredaren genom tilläggsdirektiv den 14 januari 2010 i uppdrag att se över behovet av lagreglering eller andra åtgärder när det gäller avlägsnande av utlänning som är misstänkt för brott men för vilken verkställighetshinder enligt gällande reglering inte föreligger.

Finns det behov av ytterligare verkställighetshinder?

Det saknas verkställighetshinder i utlänningslagen när det gäller begäran från annan stat om utlämnande eller överlämnande av en person som är föremål för brottsutredning alternativt redan är dömd för brott. Bestämmelser om utlämning för brott från Sverige finns i lagen (1997:668) om utlämning för brott och lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge. Lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder reglerar överlämnande av en person som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder till en medlemsstat i Europeiska unionen. I lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt, lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen och lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone finns dessutom bestämmelser om utlämning och överlämnande till dessa domstolar. I utlänningslagen finns sedan den 1 januari 2010 bestämmelser som bl.a. möjliggör ett överlämnande, utlämning eller överförande inom ramen för internationellt straffrättsligt samarbete utan hinder av att en fråga om uppehållstillstånd är föremål för prövning (12 kap.8 a §).

Det finns skäl att överväga om den utländska lagföring eller straffverkställighet som omfattas av en begäran om utlämning eller överlämnande för brott i fråga om verkställighetshinder bör likställas med ett motsvarande svenskt förfarande. Verkställs avvisningen eller utvisningen kan lagföring eller verkställighet av straff omöjliggöras i ett tredje land som begärt utlämning eller överlämnande. Detta kan försvåra det

internationella rättsliga samarbetet och vara svårförenligt med Sveriges åtaganden enligt konventioner som reglerar utlämning eller överlämnande för brott.

Om avvisning eller utvisning sker till en stat som även begärt utlämning eller överlämnande för brott, förlorar den av- eller utvisade det skydd mot lagföring eller frihetsberövande för tidigare brott som den så kallade specialitetsprincipen ger vid utlämning eller överlämnande för brott. Den som avvisas eller utvisas istället för att utlämnas kan därför försättas i en sämre situation och det kan även medföra andra skillnader för den enskilde. Förhållandet mellan migrationsrättsliga och straffrättsliga former för att överföra någon till en annan stat väcker frågor om iakttagande av mänskliga rättigheter i enlighet med internationella regler och praxis.

Utredaren ska, mot ovanstående bakgrund, överväga om det finns behov av ytterligare verkställighetshinder i utlänningslagen då ett land begär en utlämning utlämnad eller överlämnad för brott. Om det behövs, ska utredaren lägga fram förslag till författningsändringar eller andra åtgärder med anledning av dessa överväganden.

Utredaren ska vid genomförande av uppdraget samråda med Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen och Migrationsverket samt andra myndigheter i den utsträckning som utredaren finner lämpligt.

Enligt de ursprungliga direktiven ska uppdraget redovisas senast den 15 juni 2010. Tiden för redovisning av uppdraget förlängs till den 15 februari 2011.

(Justitiedepartementet)